

DOF Vestsjælland

Lokalforening for Dansk Ornitologisk Forening

26. februar 2025

Årsrapport for DOF Vestsjælland 2024

Formandsberetning 2024 (v. Morten Jensen)

Foreningen

I lokalforeningen er der i 2024 tegnet i alt 948 medlemsskaber. Heriblandt er der 98 husstandsmedlemmer, så det samlede antal medlemmer ligger omkring 1000. Der er 15 junior-medlemmer af DOF Ung, men hele 24 medlemmer i Ørneklubben. Her er der kommet 13 nye medlemmer i 2024. Medlemstallet er lidt mindre end foregående år, men det er desværre forventeligt som følge af det stigende kontingent.

Ture og møder

Og hvad har medlemmerne så fået for deres kontingent?

Først og fremmest har de fået tilbud om at deltage i en lang række fugleture med vores lokale turledere.

Der har være arrangeret 24 fugleture i det forgangne år. Og det har i alt 7 turledere stået for. En stor tak til dem for det arbejde der er lagt i det.

Vi har afholdt 2 møder i 2024. Et med Christian Hjort med titlen "Med DOF i et halvt århundrede", og et med Kjeld Hansen, om "Insekternes forsvinden".

Desuden var vi inviteret til et møde i samarbejde med Nordvestsjællandss Naturhistoriske Forening om "Agerlandet Fugle" v. Henrik Wejdling.

Der har været afholdt 2 Ørnens Dag arrangementer, ved Tissø og ved Borreby Mose. Der er som noget nyt blevet afholdt en "Lærkens Dag" ved Kelstrup Enge, og vi har været med på Røsnæs Naturdag.

I Ørneklubben har der været to ture for de helt unge medlemmer. En tur ved Skarresø og en tur ved Tissø/Fugledegård. Stor tak til vores Fugleambassadør Kirsten Mainprice for hendes engagement i Ørneklubben.

Og så har alle medlemmer fået 4 numre af medlemsbladet "Fugle of Natur". Nogen har fået Tidsskriftet fra DOF og nogen har modtaget "Fugleåret 2023"

Kommunikation

Vores hjemmeside www.dofvsj.dk bliver bl.a. brugt til nyheder og opslag om ture og møder.

Her fra 2025 er det blevet endnu vigtigere jævnlige at følge med på hjemmesiden. Det er nemlig blevet besluttet (på seneste repræsentantskabsmøde) at der ikke mere bliver annonceret ture og møder i medlemsbladet "Fugle og Natur".

Desuden bliver der løbende bragt rigtig gode artikler om fugleoplevelser og fuglelokaliteter, som oftest skrevet af Carl Johan Corneliusen. Kæmpe tak for det.

DOF Vestsjællands facebook-gruppe har pt. ca. 1200 medlemmer. En del medlemmer af gruppen er nok ikke medlemmer i DOF Vestsjælland, men gruppen bliver i vid udstrækning brugt til at dele fuglefotos og småoplevelser, samt til opslag om begivenheder i DOF Vestsjælland. I lighed med tidligere mener vi fortsat at vores hjemmeside er det medie, hvor i gennem kommunikation med medlemmerne skal foregå.

Bestyrelsens arbejde

I 2024 har det været holdt 6 bestyrelsesmøder.

Bestyrelsen har i 2024 bestået af Lasse Braae som næstformand, Allan Øster Steensen som kasserer, Jette Hallig, Inger Nielsen og Nils Kruse som bestyrelsesmedlemmer, samt Morten Jensen som formand. Jette Münster har deltaget som suppleant.

De vigtigste sager –

- ✓ Forberedelserne til forårets repræsentantskabsmøde, hvor vi var værtsafdeling. Mødet blev holdt på Sørup Herregård syd for Ringsted. Vi havde arrangeret den traditionelle fugletur til Gyrstinge Sø. I øvrigt med fine fugle som Fiskeørn, Rovterne og Lille Flagspætte.
- ✓ Bestyrelsens arbejde med et forslag til ændring af DOF Lokalforeningernes vedtægter blev fremlagt på generalforsamlingen i 2024 og blev derefter præsenteret på repræsentantskabsmødet i Sørup. Forslaget blev kommenteret på en meget

ubehagelig måde af et enkelt medlem af DOF's hovedbestyrelse, men fra anden side ellers behandlet sobert af repræsentantskabet, og det førte til at der blev nedsat en arbejdsgruppe der pt. arbejder videre med et ændringsforslag.

- ✓ I forbindelse med at Naturpark Åmosen har lejet det gamle rensningsanlæg ved sydenden af Tissø af Kalundborg Forsyning, har vi været med på sidelinjen med rådgivning om planerne for et naturformidlingscenter. Naturparken ønsker et slags observatorium, hvor publikum kan få informationer om Tissø – hydrologien, naturen – herunder fuglelivet, botanik, osv. Der skal lægges vægt på at det er handicapvenligt og brugbart for så mange som muligt. Vi er fortsat med i planlægningsfasen.

På en anden lokalitet i Åmosen – v. Kongemosen - har Naturparken også tilbudt at vi kan deltage i en planlægningsproces. Her har vi dog af ressourcehensyn måttet sige fra.

- ✓ Arbejdet i Ørneklubben har været på dagsordenen flere gange i året løb og det er særdeles glædeligt at vore Fugleambassadør har fået gang i aktiviteterne for de unge. Der er allerede flere arrangementer på beddingen i 2025.
- ✓ Økonomien bliver gennemgået som et særskilt punkt på dagsordenen, men det er ingen hemmelighed at DOF's økonomi er temmelig dårlig. Som fremlagt og besluttet på seneste repræsentantskabsmøde i Odense i november, bliver tilskuddet til lokalafdelingerne ca. halveret de næste 3 år frem, der er indført en hel række administrative besparelser i Fuglenes Hus, og det er besluttet at hæve kontingentet for ordinære og for husstandsmedlemsskaber.

Den økonomiske situation påvirker i høj grad vores ageren i lokalafdelingen, og det afspejles tydeligt i budgettet for 2025 og frem.

Hvad vi har besluttet **ikke at spare på** er indsatsen i ungdomsarbejdet, fx i forhold til Ørneklubben.

Alle referater fra bestyrelsesmøderne kan læses på hjemmesiden.

Naturpolitik og Faunistik

I Årsrapporten er der detaljerede beretninger fra alle kommunerepræsentanterne og fra udvalgene – både det naturpolitiske, det faunistiske, fra DOFbasen og fra Punkttællingsprojektet.

Der er interessant læsning om vores bidrag til DOFbasen og om de mange frivillige som er med i punkttællingsprojektet. I 2025 er det faktisk 50 år siden det projekt blev startet og i DOF Vestsjælland har vi blandt os to af de 4 initiativtagere til projektet – Lasse Braae og Hans Ulrik Skotte Møller – begge stadig meget aktive medlemmer.

Der er ligeledes beretninger fra de mange naturpolitiske sager vores 6 kommunerepræsentanter bliver inddraget i. Specielt sager om nye VE-anlæg (VE =

vedvarende energi – vindmølle- og solcelle-anlæg) kan være ret omfattende og tidskrævende. Der er mange "kreative idéer" til nye anlæg blandt kommuner og private.

I opfordres til at læse grundigt om der mange sager vores repræsentanter bliver involveret i og som kræver en stor – og frivillig – indsats at sætte sig ind i og være med til at diskutere.

Det årlige dialogmøde med Naturstyrelsen Midtsjælland skal også nævnes. Her mødes formændene fra DOF Køge, Roskilde og Vestsjælland med Skovrideren og nogle af medarbejderne. Vi har bl.a. diskutere planerne for urørt skov og fortsat produktionsskov, hugstplaner og "pas-på-kort", samt planerne for Naturnationalpark Bidstrup Skovene.

Faunistikken har fået lidt gang i arbejdet igen. Det er naturligvis BoligBirding, som Lasse Braae ligger et stort arbejde i at drive, og der er de årlige bidrag som flere af vores medlemmer leverer til "Fugleåret", men desuden er der måske nogle spændende projekter undervejs. Læs om det i Årsrapporten.

DOF centralt – og lokalafdelingen

Som nævnt er økonomien i DOF ret dårlig og det har medført både besparelser og kontingentforhøjelser. Et sted er det besluttet ikke at spare, nemlig på ungdomsarbejdet. Et overvejende flertal af DOF's medlemmer er lidt op i alderen og det er særdeles vigtigt at få fat i og få engageret nogen flere yngre medlemmer.

Der er mange andre tilbud at konkurrere med i nutidens samfund, så alle lokalafdelinger er blevet bedt om at bidrage til skabe aktiviteter for børn og unge.

Det er meget vigtige initiativer som skal være med til at skaffe nye, unge medlemmer.

Og så må det også nævnes at igen er et medlem af DOF VSJ blevet hædret med DOF's hæderspris 2024 på repræsentantskabsmødet i Odense i november.

Hans Ulrik Skotte Møller har fået overrakt prisen for sit mangeårige og utrættelige arbejde for fuglene og for DOF. Vi er meget stolte af have ham som et stadig aktivt medlem i vores lokalafdeling

Fremover – 2025

- ✓ Et ny projekt – "Fællesskab gennem fugle" er sat i værk i samarbejde med Danmarks Jægerforbund og Danske Herregårdsjægere. Projektet indeholder af to grene, hvor den ene del handler om at samle og udvikle lokale netværk af frivillige fuglekiggere og jægere, der sammen skal indsamle data og overvåge fire arter - Duehøg, Ravn, Rød Glente og Stor Hornugle i udvalgte områder.

Den anden del af projektet handler om de til tider udskældte kragefugle, der bliver lagt for had, som oftest på grund af myter eller manglende viden. Blandt andet gennem undervisningsmateriale og citizen science skal denne del af projektet forsøge at ændre opfattelsen af kragefuglene.

Foreløbig er der i DOF VSJ etableret en lille gruppe, der i 2025 skal i kontakt med jægerne.

- ✓ En anden meget vigtig del af vores arbejde i 2025 kommer til at ligge i Den Grønne Trepert (Axelborg-aftalen). I DOF VSJ har vi del i 3 ud af de i alt 23 lokale grønne treparter.
 - **Isefjorden og Roskilde Fjord**
 - **Kalundborg**
 - **Smålandfarvandet**ikke sådan at vi har repræsentanter i de 3 trepartsgrupper, men at vi er med i de baggrundsgrupper der er nedsat som støtte til Danmarks Naturfredningsforenings repræsentanter.
De Grønne Treparter skal i 2025 tegne det danmarkskort som viser udtagning af lavbundslande, inddragning af landbrugsarealer og områder til skovrejsning. Et kæmpe puslespil, som det haster med at få lagt.

- ✓ **Og så fortsætter i øvrigt alt det andet arbejde i DOF Vestsjælland**

Det er fx:

- **Formidling af nyheder og emner af interesse for medlemmerne på hjemmesiden**
- **Et stadigt udbud af ture og møder**
- **Fokus på ungdomsarbejde – f.eks. i Ørneklubben**

Til slut en stor tak til alle der har været en del af det frivillige arbejde i DOF Vestsjælland – som turledere, som punkttællere, som projektdeltagere, i Ørneklubben, som kommunerepræsentanter og udvalgsmedlemmer og som bestyrelsesmedlemmer.

--oOo--

Beretninger fra arbejdet i udvalg, projekter, råd og kommuner i 2024

Faunistisk Udvalg (v. Tovholder og kontaktperson: Lasse Braae)

Medlemmer af udvalget: Lene Smith, Jette Hallig, Jan Kiel, Jonas Morsing Thomassen og Lasse Braae.

Der har været afholdt et enkelt møde sidst på året med henblik på at få mere struktur på arbejdet og skitsere nogle klare målsætninger for 2024.

Vores primære opgave er at *sætte fokus på fuglelivet i din kommune*. Vi vil derfor arbejde for at skabe større interesse for de lokale fugle og sigter på at gøre mere brug af de mange data i DOFbasen. Tilgangen til arbejdet er ret simpel.

Vi vil gerne have oprettet faunistiske grupper i alle seks kommuner og DOFbasens mange data skal i meget højere grad formidles via vores hjemmeside, så den kan blive mere spændende og nyhedsorienteret med hensyn til det fantastiske materiale både for vores område som helhed og de enkelte kommuner, men også for udvalgte lokaliteter og enkelt arters forekomst.

De overordnede mål er

- 1 En repræsentant fra hver kommune i udvalget
- 2 Etablering af faunistisk grupper i alle kommuner
- 3 Mere (og bedre) brug af materialet i DOFbasen
- 4 Aktuelt faunistisk stof på hjemmesiden

Hvordan kan dette realiseres? Vores første oplæg er et projekt/ide katalog som man kan gå i gang med i de enkelte kommuner. Det skal være lysten, der driver værket. Vi forventer ikke, at alle kommuner kommer i gang med det hele, men det ville være flot, hvis vi kunne få startet en enkelt eller to ting i hver kommune - gerne med din hjælp. Det skulle gerne blive som ringe i vandet. Når nogen går i gang, får andre også lyst til at være med. Baggrunden for vores optimisme er, at vi i dag har de tekniske muligheder for at realisere det. Bare vi er mange nok, der løfter i flok - skal det nok blive godt.

Vores tilbud til dig:

Fokus på en vigtig fuglelokalitet

Optælling af ynglende kystfugle (inspireret af analogt projekt på Fyn).

Arts korrespondenter

Månedens art

Den vestsjællandske og de kommunale fuglelister

Kommunale årsrapporter

Boligbirding

Nedenfor lidt mere om ideerne med smagsprøver og henvisninger til flere oplysninger på nettet.

Fokus på en vigtig fuglelokalitet

Inspirationen er tællingerne i Hovvig, der har været systematiseret i over 50 år. Det er givetvis op til hver enkelt kommune, hvilken lokalitet de vil sætte fokus på, men et forslag kunne være: Korevlerne (Ods), Tissø (Kal), Tempelkrog (Hol), Borreby Mose (Sla), Sorø Sø (Sor) og Gyrstinge Sø (Rin). Arbejdet vil kunne være både fremadrettet - tilrettelæggelse af kommende tællinger eller bagudrettet - finde ældre oplysninger frem både fra DOFbasen og lokalrapporter og lignende.

For Hovvig er der lavet årlige tabeller ([2023](#)) og disse samles i sæsonopgørelser med diagrammer for alle arters forekomst gennem årene (fx [efterår](#)).

Optælling af ynglende kystfugle

Vi sigter ikke på samme ambitionsniveau som Fyn, der har udgivet en meget flot og imponerende bog om resultaterne. Vi har slet ikke så mange lokaliteter, og vi har ikke tilnærmelsesvis det samme ældre materiale som sammenligningsgrundlag. I princippet kunne man godt vælge en anden type område at fokusere på.

Arts korrespondenter

Man kan også vælge at sætte fokus på enkelte arter. En mulighed er at genoplive vores artikelserie "[Måneden fugl](#)". Indsatsen kan og være fremadskuende med udblik på hele vores omverden. Er der "siberere" (fx Hvidbrynet Løvsanger) eller invasionsfugle (fx Krognæb) på vej, og hvornår kan de forventes at ramme VSJ?

Den vestsjællandske og de kommunale fuglelister

Der er udarbejdet en spritny oversigt, hvor [vores Vestsjællands liste og de 6 kommunale lister](#) er samlet i en stor tabel. Der er desuden skrevet lidt om [baggrund mm.](#)

Faunistiske rapporter

Resultaterne af det faunistiske arbejde kan fremlægges på mange måder. En kunne være en "[Årsrapport fra Vestsjælland](#)", men det kan også være for mindre områder eller udvalgte emner.

Vær med!

Alt i alt så vil vores muligheder for resultater afhænge af, hvor mange der vil være med - selv små bidrag er velkomne - **meld dig til din kommunale faunistik gruppe allerede i dag!**

Underudvalget - Kommunal faunistik

Under Faunistisk udvalg er der nedsat en arbejdsgruppe, hvis primære mål er at vurdere antallet af en række udvalgte arter (primært dem der behandles i årsrapporten i "Fugleåret") i hver kommune. Kontaktpersoner i de enkelte kommuner:

Odsherred: Lasse Braae

Kalundborg: Jan Lindgaard Rasmussen

Holbæk: pt Lasse Braae

Slagelse; Jan Kiel

Sorø: Lene Smith

Ringsted: Brian Wielsøe

Arbejdet med vurdering af 2023 har af naturlige årsager først kunnet gå i gang nu.

[Her kan du se opgørelsen fra 2022.](#)

Vi har også forsøgt at udarbejde [en "blog udgave" af fugle i VSJ 2022](#), men dette arbejde har i høj grad lidt af mandskabsmangel. Bloggen har dog den fordel, at der altid er mulighed for løbende forbedringer.

[Du kan læse mere om gruppens arbejde her](#)

Fra DOFbasen:

Kommunale artslister på baggrund af data i DOFbasen

Den årlige statistik:

Kommunale artslister ifølge DOFbasen (i parentes antallet fra sidste år):

[Odsherred Kommune](#) 263 (263) arter pr. 23/1 2024 - i 2024 pr. dd. 132.

[Kalundborg Kommune](#) 236 (249) arter pr. 23/1 2024 - i 2024 pr. dd. 126.

[Holbæk Kommune](#) 213 (214) arter pr. 17/2 2021 - i 2024 pr. dd. 96.

[Slagelse Kommune](#) 245 (239) arter pr. 23/1 2021 - i 2024 pr. dd. 114.

[Sorø kommune](#) 157 (162) arter pr. 23/1 2024 - i 2024 pr. dd. 81.

[Ringsted Kommune](#) 198 (195) arter pr. 23/1 2024 - i 2024 pr. dd. 90.

NB disse lister indeholder også en hel del burfugle og (til tider overflødige) racer.

DOFbasen 2024 (v. Jan Kiel, DOFbasenkoordinator og DKU-medlem)

For 2024 ligger der i skrivende stund 215.552 observationer i DOFbasen fra DOF Vestsjællands lokaliteter

Rigtig flot og på niveau med rekordåret 2021 med 216.671 observationer. Det svinger naturligvis meget over året mellem 28.000 indtastninger i maj og 11.000 i december. I alt har 773 bruger bidraget med observationer, men ca. halvdelen af observationerne ligger på de 11 flittigste brugere med Jørgen Scheel fra Rørvig som topscorer med 22.031 indtastninger.

Halvdelen af bidragsyderne har under 15 indtastninger, mange af disse er besøgende twitchere, som lige har været forbi for at se Sibirisk Fløjlsand, Turkestantornskade eller andre sjældenheder.

Indtastningsappen er blevet opdateret til en mere brugervenlig version, som tilmed er meget nemmere at vedligeholde og evt. rette i. Efterhånden er det lidt over halvdelen af alle nye indtastninger, der kommer fra appen.

Appen kan hentes fra DOFbasens forside.

Et nyt tiltag på DOFbasen er "tip-DKU". Hvis man ser en observation, der virker forkert, kan man nu via observationens antal finde et link, hvor man kan sende en notifikation direkte til DOFbasens KvalitetsUdvalg (DKU). Det kan være forkert art, for højt tal, forkert lokalitet, usædvanligt tidspunkt eller noget helt femte. Notifikationen ses ikke af observatøren, men sendes direkte til det lokale DKU-medlem, som så tager affære.

Punkttællingsprogrammet 2024

(v. Uffe og Jette Mynster og Else Marie Jespersen, punkttællingskoordinatorer)

Data fra 2024 incl vintertælling dec. 2023 (med +/- ift. 2023)

Tidlige yngletællinger: 20 (+ 2)

Sene yngletællinger: 48 (- 3)

Vintertællinger: 30 (-1)

Nattællinger: 4 (0)

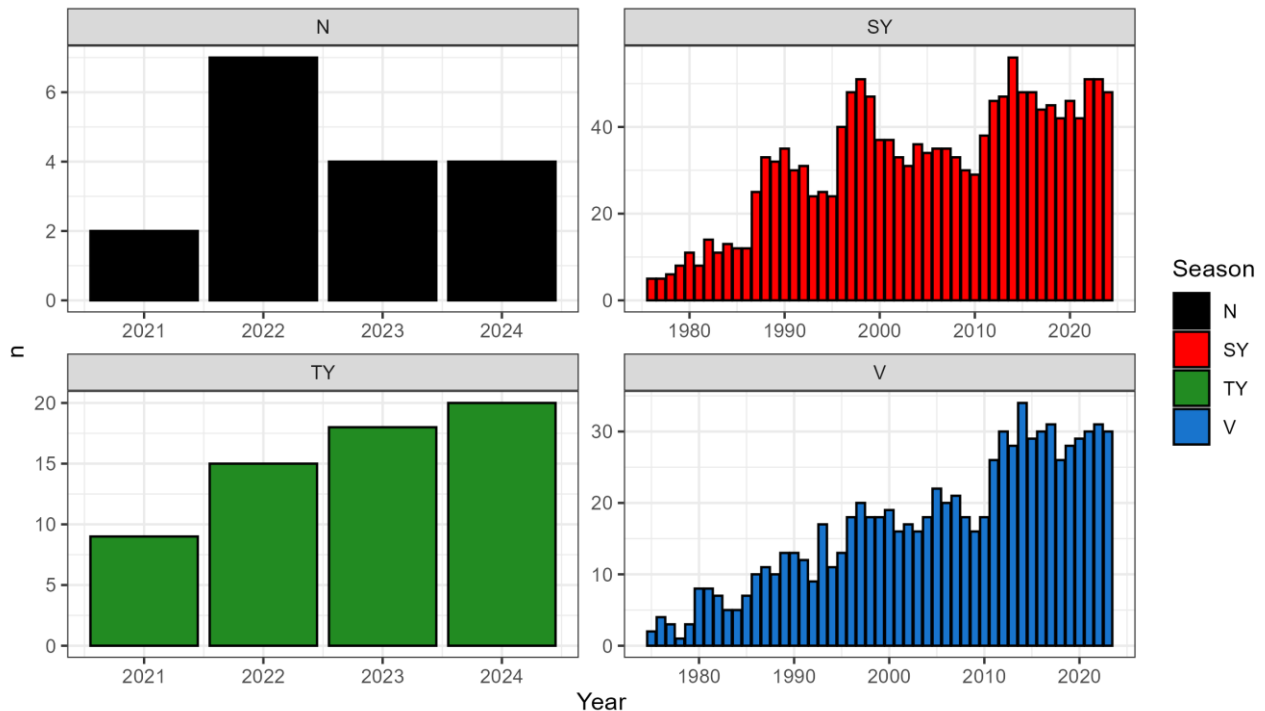
Spontantællinger

Der er lavet 701 spontantællinger i 2024 på DOFbaselokaliteter, der er tilknyttet lokalafdelingen. Der er lavet mindst en tælling i 164 kvadrater af de 171 kvadrater, som overlapper med lokalafdelingen.

Der er 7 kvadrater, der ikke har været punkttællinger i endnu, så hvis der er en, der har lyst, mangler vi tællinger på Gniben på Sejerø, på Nordspidsen af Agersø og på Sydkysten af Musholm.

Punkttællinger i DOF Vestsjælland

N = Nat, SY = Sen Yngletid, TY = Tidlig Yngletid, V = Vinter

Aktiviteter i lokalafdelingen 2024

Fuglenes Hus inviterede til 2 kurser i nattællinger i juni måned. Vi har kun 4 nattællingsruter i DOF Vestsjælland, så vi ønsker rigtig meget, at flere kunne have lyst til at oprette en rute.

Vi har afholdt en punkttællertur d. 27. april for aktive punkttællere i Vestsjælland med inviterede punkttællere fra Storstrøm. Turen gik med bus til Gyldensteen Strand, hvor naturformidler Jens Bækkelund var vores guide. Der deltog 22 punkttællere på turen. Der vil ikke blive afholdt punkttællertur i 2025, da punkttællingsprogrammet fejrer 50-års jubilæum med en todages konference. Indbydelse udsendes til alle punkttællere, når den foreligger.

Boligbirding (v. Lasse Braae)

Projektet må efterhånden anses for at være veletableret. Målsætningen om at kunne sammenligne fra afdeling til afdeling (kræver nok 60 - 70 deltagere per afdeling) virker desværre stadig meget fjern.

Det er et ret stort arbejde bare at opretholde antallet af deltager på det samme niveau.

Projektets udvikling fremgår af en række parameter i tabellen nedenfor

Forår (1. halvår)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 pt
Deltagere DK	139	199	238	284	274	310	213
Deltagere VSJ	25	19	33	25	20	23	16
Arter DK	205	211	222	215	219	218	121
Arter VSJ	148	149	146	140	148	142	68
Registreringer DK	6398	9323	11064	12245	13278	14137	4098
Registreringer VSJ	1119	537	1321	1004	958	1027	341

Projektets primære formål er at følge trækfuglenes ankomst og foretage sammenligninger både mellem de enkelte år og forskellige regioner. For at kunne foretage en nogenlunde troværdig sammenligning kræves mindst 30 registreringer i hver gruppe. Pt er det muligt at foretage sammenligninger mellem Øst-DK og Vest-DK hhv. Nord-DK og Syd-DK for pænt mange arter. I de sidste par år har der glædeligvis været deltagere nok i enkelte afdelinger til, at det også giver mening at sammenligne disse.

Selvom projektet er rimelig simpelt giver det en masse spændende resultater. Alle deltagerne rapporterer løbende og alle diagrammer opdateres automatisk - se linket nedenfor.

[Oversigt over alle live diagrammer](#)

Denne kan du bruge til at gå ind og følge arternes ankomst på daglig basis - diagrammernes aktuelitet er kun afhængig af, hvor hurtigt deltagerne taster deres observationer i skemaet. Du kan selv finde smagsprøver blandt de mange resultater.

Her kan du læse [alt om projektet](#)

Naturpolitisk Udvalg (v. Kontaktperson og tovholder: Nils Kruse)

Naturpolitisk Udvalg består af følgende medlemmer:

Kommunerepræsentant Sorø Kommune

Kommunerepræsentant Kalundborg Kommune

Kommunerepræsentant Slagelse Kommune

Kommunerepræsentant Ringsted Kommune

Kommunerepræsentant Holbæk Kommune

Kommunerepræsentant Odsherred Kommune

Brugerrådsrepræsentant Gyrstinge/Haraldsted Sø.

Vandsynsråd Slagelse Kommune

Tovholder ved DOF VSJ NPU

Lene Smith

Jette Reeh

Hans Ulrik Skotte Møller

Inger Nielsen

Allan Nielsen

Lasse Braae

Jens Christian Frederiksen

Jette Hallig

Nils Kruse

Udvalget består af vores kommunerepræsentanter og andre, der repræsenterer DOF Vestsjælland i eksterne organer. Arbejdet i udvalget tager en del tid for medlemmerne og

der er ofte tale om komplicerede sager, der kræver grundig indsigt og forberedelse. Det skal selvfølgelig bemærkes at indsatsen også her bygger på frivilligt arbejde.

De væsentligste sager, som udvalget og dets medlemmer har beskæftiget sig med, er opsummeret i de følgende afsnit fra kommunerepræsentanter og repræsentanter i andre sammenhænge.

Beretning fra Odsherred Kommune (v. Lasse Braae)

Der har været afholdt 3 møder i GRO ([kommunens Grønne Råd](#)).
[Referaterne kan læses på kommunens hjemmeside.](#)

Normalt har vi kun ros til kommunen for deres natur- og miljøpolitik, men i forbindelse med planlægning af forskellige VE-anlæg, er filmen knækket. Der har i slutningen af året været flere eksempler med placering af VE-anlæg - både vindmøller og solcelleparker - på registrerede og kortlagte lavbundsarealer. Dette er en yderst trist udvikling, dels ødelægges muligheden for fremtidige helt oplagte naturgenopretningsprojekter, dels er det samfundsøkonomisk en meget dårlig investering, idet der er stor mulighed for, at flere af dem indenfor en overskuelig fremtid vil få alvorlige problemer med forskellige typer af stigende vandstand.

Kommunen har lavet en glimrende landskabsanalyse, vel tænkt som et arbejdsredskab i forbindelse med placering af VE-anlæg. Den er efter vores opfattelse desværre ikke blevet brugt. Ydermere er det et problem, at disse sager oftest kører under "radaren" - der er ingen høringer (af dem, som vi er involveret i), og vi får derfor først kendskab til sagerne af forskellige omveje, når de er meget langt fremme i planlægningen. Dermed er det betydeligt mere vanskeligt at stoppe/ændre et projekt.

Vi har derfor skrevet til kommunen, og håber på en bedre dialog og meget større hensyntagen til yderst potentielle naturværdier, som man nu går glip af.

Da kommunen ikke ligger indenfor de områder, hvor staten fremover vil bruge mange midler på forbedring af naturværdier, må kommunen selv gå forrest, hvis den vil bevare status som en af de foretrukne destinationer, hvis man går efter naturskønhed.

Beretning fra Holbæk Kommune (v. Allan Nielsen)

Holbæk Kommune har arbejdet på at få Fælleden omdannet til et overdrev med nogle små skove i udkanten af området. I forbindelse med at der er blevet udsat Galloway kvæg, som skal afgræsse overdrevet hel årligt, foreslog jeg i Natur og miljøforum at der blev opsat stærekasser i nogle enkeltstående træer og nogle natuglekasser i kanten af skovene, som jeg fik Holbæk Kommune til at indkøbe hos DOF.

De har et team, der kan klatre i træer. Så vi tog en tur rundt på Fælleden og udpegede steder, hvor kasserne skulle sættes op.

Nu arbejder vi - en naturmedarbejder og jeg - på at få nogle mursejlerkasser op på nogle af Kommunens høje bygninger. Vi har også kontaktet boligselskaber i kommunen.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) valgte at anke den fredningsbestemmelse, der var besluttet for Tempelkrog Nord, hvor der var tilladt seks jagtdage. Efter en gennemgang af området, hvor alle interessenter havde mulighed for at deltage, der iblandt lokale og centrale repræsentanter for DOF og DN samt ejerne. Ankenævnet besluttede efter lang betænkningstid at tillade seks jagt DØGN.

I 2024 har jagtkonsortiet valgt at opsætte, hvad DOF opfatter som permanente jagtskjul, både på bredden i søen samt på nogle øer. Det er Holbæk og Lejre Kommuner, der tilsynsmyndighed for området.

Det er en sag der fortsat arbejdes med ind i 2025.

Beretning fra Sorø Kommune (v. Lene Smith)

Der afholdes møde i Grønt forum ca en gang i kvartalet. Der til kommer også et årligt fællesmøde med Klima – og miljøudvalget. På disse møder drøftes store sager fx klimatiltag mv. Her giver organisationerne udtryk for deres forskellige synspunkter og vi har nogle udmærkede snakke om vores forskellige synspunkter.

Nedenfor ses eksempler på aktiviteter i Grønt Forum regi.

- referat med dagsorden fra fællesmødet den 21.11.24.
- invitation til informationsmøde om uddeling af midler fra Grøn pulje
- uddeling af årets Miljøpris.

Referat fra fællesmøde med Grønt Forum og Klima og Miljøudvalget

Referat med dagsorden

1. *Velkomst med navnerunde. Præsentationer rundsendes med referat.*
2. *Oplæg om rammeplan for klimavenlig adfærd, v. Susanne Engel, klimakoordinator. Klima og Miljøudvalget har afsat midler til klimaindsats. I 2024 har der kørt to spor: Spor 1 er aktiviteter med borgerne, hvor der blandt andet initieres klimacaféer og Grønne nabofællesskaber. Spor 2 er formidling målrettet borgere og lokalsamfund.*
3. *Oplæg om Grønne Nabofællesskaber, v. NN, lokal organisator i Sorø Kommune og for Grønne Nabofællesskaber. Hun fortæller blandt andet, at Grønne Nabofællesskaber kan være centreret omkring mange forskellige grønne og klimavenlige aktiviteter og organiseret i forskellige konstellationer af lokale frivilligrupper – ikke kun med naboer. Konceptet er som en*

”iskrystal” – at NN får kontakt med en række ildsjæle i kommunen, som hver er tovholdere for deres projekt og gruppe af frivillige.

4. Oplæg om projektet ”Borgere som Klimahelte” under Stenlille Lokalråd, v. NN. Projektet startede op i 2022 og er 3-årigt. Pga. energikrisen blev det første projekt, de tog fat på fjernvarme og energirenoveringer. I 2023 og 24 har der været fokus på biodiversitet med vilde havevandring og workshops. Endnu et tema er affald som ressource med bl.a. reparationscaféer, hvor et værksted er i støbeskeen i det nye Frivilligcenter på stationen i Stenlille. Formålet er dels grøn omstilling, men i lige så høj grad, at skabe liv i et lokalsamfund. Der projekteres med en afsluttende grøn messe i april 2025.
5. Oplæg med anbefalinger fra klimastudiekreds under DN Sorø, v. NN. Gruppen har søgt viden om menneskers incitament til at træffe gode beslutninger, for at kunne understøtte adfærdsmændringer. En løsning er at fremme viden om og oplevelser i natur allerede fra barnsben, så individet føler sig som en del af helheden. Det er vigtigt at italesætte de positive vinkler på grøn omstilling og ikke ”hvad vi skal undvære”.
6. Gruppedrøftelsen blev udsat til en anden gang. Susanne spørger til refleksion på hvordan gruppen kan understøtte klimacaféerne eller nye Grønne Nabofællesskaber. NN nævner, at det er vigtigt at bakke op om de frivilliges initiativer, såsom at skaffe lokaler til fx reparationscafé i Stenlille.

NN nævner en rundspørge på Frederiksberg om ”lokal aktivitet”, som Sofie fortæller, er forberedelse til et borgermøde om ”hus 7” på Frederiksberg skole i næste uge.

Jens nævner, at det er godt at bygge videre på eksisterende aktiviteter.

NN nævner fokus på vilde haver fx i kolonihaveforeninger. Og Line fortæller, at forvaltningen via Naturpuljen har fået laver fire inspirationsområder til mere vilde haver ved Rådhuset, Dianalund Bypark, Ruds Vedby skole og i Fjenneslev.

NN nævner mulighed for grønne energifællesskaber, som kommunen måske kunne gå ind og undersøge muligheder for. Jens nævner, at Lejer kommune fik analyseret deres kommunale tag-areal, og det viste at meget få kunne bære solceller.

Stig nævner at vi skal udbrede kendskabet til klimakrisen og løsningsmuligheder til mange forskellige grupper, som vi skal formidle til i øjenhøjde. Og godt med fokus på børn og unge, så fundamentet skabes tidligt.

NN følger op med, at det er vist, at hvis bare 10% i en gruppe engageres, så ruller et projekt fremad.

Invitation til informationsmøder i Sorø kommune

Medlemmerne af Grønt forum har i oktober fået invitation til informationsmøder om uddeling af midler fra Grøn Pulje (fra VE-energi) i 2025. Denne pulje på godt 3,2 mio.kr. er indbetalinger fra solcelleparken i Vedde.

”Invitationen.

23. OKT KL. 19-21.15 Klimacafé STENLILLE KULTURHUS REPARATION & UPCYCLING Værter: Klima og Miljø Udvalget, Stenlille Lokalråd og Frivilligcenter Sorø Samarbejdspartner: Grønne Nabofællesskaber, Ung Sorø og lokale borgere Moderator: Tanja Gotthardsen, Anti-greenwashing-specialist og debattør

2. NOV KL. 14-16 MULTISALEN I DIANALUND HALLOWEEN OG AFFALDS SORTERING I

BØRNEHØJDE Værter: Klima og Miljø Udvalget og Dianalund Udviklingsråd Samarbejdspartner: AffaldPlus

5. DEC KL. 18-20.30 HAVEREFUGIETS STAKLADE LOKALE FØDEVARER OG HAVEREFUGIETS JUL

Værter: Klima og Miljø Udvalget, Frederiksberg Lokalråd og Haverefugiet Samarbejdspartner: Bjernede Økologi Moderator: Marie Sainabou Jeng, Stifter og direktør af Madland Klimacaféerne er udviklet i samarbejde med lokal råd, foreninger, virksomheder og andre engagerede borgere. Se program for klimacaféerne og tilmeld dig på soroe.dk/klimacafe KLIMAH”

Uddeling af årets miljøpris.

Årets Miljøpris gik til Stenlille Grusgrav ApS.

Stenlille Grusgrav modtog dette brev fra Grønt Forum

"Grønt Forum har valgt at uddele Miljøprisen for 2024 til "Stenlille Grusgrav ApS". Stort tillykke. Med prisen følger 5000 kr., et skilt til Grønt Forums skulptur af Kirsten Ernst, som står ved Sorø Rådhus (foto indsat), samt en skilt til at hænge i virksomheden.

Prisen er tildelt med følgende begrundelse:

Ejerne Christian Kalle og Gert Pedersen har sammen med konsulent Anette Larsen skabt en grusgrav, hvor de aktivt arbejder med FN's verdensmål, med det erklærede mål at optimere driften i retning af bæredygtighed.

I samarbejde med DN Sorø om at understøtte bevarelsen af strandtudsens, og er særdeles kommunikerende omkring jeres naturbestræbelser. Stenlille Grusgrav er åben for rundvisning på stedet for lokalområdet, foreninger og erhvervsliv.

Disse ekstraordinære grønne og bæredygtige initiativer gør Stenlille Grusgrav til en spydspids og et forbillede for det lokale erhvervsliv, helt i overensstemmelse med Miljøprisens formål.

Dette var nogle eksempler på aktiviteter fra året der er gået. Har du spørgsmål i øvrigt, så skriv gerne til lene@ismith.dk

Beretning fra Ringsted Kommune samt Brugerråd Gyrstinge Sø og Haraldsted Sø (v. Inger Nielsen)

Brugerrådsmøde for Gyrstinge og Haraldsted søer: Der har været afholdt 2 møder, - 1 i foråret og 1 i september. Begge møder har været i samlet forum med fælles dagsorden: Der er indsat ny kommunale medarbejdere i brugerrådet til erstatning for afgående tidligere medarbejder.

Væsentlige punkter herfra: Aktuel Naturpleje for søerne med omgivelser. Fugletælling ved Gyrstinge sø iværksat med Jørgen Madsen og Erik Mandrup som primus motorer. Dette med henblik på at sætte indblik på aktuel udvikling i fuglelivet ved Gyrstinge.

Vandområdeplan for Sjælland. Regulering af vandstand. Driftsøkonomi for søerne m. henblik på reparationer efter vinterens og vandets hærværk. Deklaration for rettigheder til søerne.

Søhuset ved Haraldsted Sø er nu åbnet for private brugere.

Kommunens tiltag m. henblik på vedligeholdelse af P. pladser ved Haraldsted Sø Naturhuset i Vrangskov,- arbejdet for dette er sat i bero.

Naturparkplan i offentlig høring.

I september indkald til paneldebat mellem borgere og §§17.3 udvalg til belysning af aktuel opdatering.

Mødet var godt besøgt, men i efterspillet har der været en del kritik af mødet, idet borgerne ikke følte sig godt nok inddraget m. henblik på manglende mulighed for tilstrækkelig inddragelse med spørgsmål.

Fugleture: Der har været afholdt enkelte fuglture ved Gyrstinge sø samt ved Haraldsted sø.

VE- anlæg: Arbejder desuden på at få indsigt i problematikken om Ve- anlæg, vindmølle og solcelleparker. Der er udsigt til etablering af op til flere private, som større anlæg i kommunen.

Friluftsrådets lokalråd: Der arbejdes på at få sammenhæng i en ny bestyrelse efter at eksisterende formand forlod posten ved seneste kredsbestyrelsesmøde.

Friluftsråd/ Dof lokalt: I samarbejde med DN og kommunens Grønne guide er det lykkedes at ansøge Friluftsrådets midler til opgradering af Søhuset vi modtog ca. 50.000 kr. til opsætning af fuglesilhuetter, fugleplakater på væggene anskaffelse af udstyr til indlæring til børn, i form af bøger og børnekikkerter, incl. forarbejdede fugle til udstilling.

Ifm. Naturens uge : har vi bidraget med formidling til forbigående og besøgende ved Søhuset.

Beretning fra Kalundborg Kommune (v. Jette Reeh)

I **Skarresø** har havørneparret igen haft en uforstyrret ynglesæson på sin holm i søen. Det nemmeste sted at se ørnene i ynglesæsonen er fra Ankerpladsen. Der er flere havørnereder i området ned mod Tissø. Ligeledes i området Saltbæk Vig. Alle passes af redekoordinatorene for projekt ørn.

På **Vrøj** (Saltbækvig) fortsætter caretakergruppen ufortrødent optællingerne i Alleshavebugten. I år har der igen været afholdt en DOF-tur ud i området, hvor vi bidrog til at rydde den invasive gyvel og imens og efter så på områdets fugle.

Ved **Tissø** er vandindvindingen det store fokusområde

Kalundborg Forsyning henter årligt mellem 3.500.000 og 4.000.000 m³ vand fra Tissø på en tilladelse til 5.000.000 m³ årligt. Kalundborg Kommune gav i 2021 tilladelse til en øget vandindvinding på 6.700.000 kubikmeter vand årligt og max. 0,42 m³/s, gældende til 01.07.2051.

Vandindvindingen udgør en meget stor indgriben i naturens egen dynamik. Den medfører store kunstige forskelle på vandstanden i Tissø, da der sker en tilbageholdelse af vand på visse årstider for at der kan være nok vand til industrien hele året rundt. Dette har indflydelse på dels fuglelærerne i sydenden af søen og på de fugle, der yngler i rørene langs bredderne, såsom rørdrum og rørhøg (udpegningsarter i Natura 2000 området.)

Modstanden mod indvindingstilladelsen gav anledning til et godt samarbejde mellem de grønne organisationer lokalt, og tilladelsen til øget vandindvinding blev påklaget til Miljøklagenævnet af både Dansk Sportsfiskerforbund og Danmarks Naturfredningsforening. DOF er ikke klageberettiget i forhold til denne lovgivning, men vi forfattede et tillæg til DN's klage med fugleperspektivet. Klagen førte til, at tilladelsen til den forøgede indvinding af klagenævnet blev ophævet og hjemvist.

Kalundborg Kommune arbejder nu på at følge op på de mangler klagenævnet påpegede, bl.a. udarbejdelse af en VVM. En sådan VVM (miljøkonsekvensvurdering) forventes færdig primo 2025

Forsyningen er fortsat med at indkaldte til **uformelle dialogmøder**, hvor deltagerne udover forsyningen er repræsentanter for de grønne organisationer, aftagerne af Tissøvand og kommunen. Der har i 2024 været afholdt dialogmøder i februar og oktober.

På dagsordenen har været:

- Status på Miljøkonsekvensvurderingsarbejdet og valg af scenarier
- Klima-lavbundsprojekt i lille Åmose
- Udvidelse af Kalundborg renseanlæg
- Helhedsplan for Kærby å
- Drikkevand
- Udvidelsen af Kalundborg centralrenseanlæg

Fugleørerne i Tissø

Jeg har ikke været tilfreds med rydningen af øerne de sidste år. I år var jeg så efter min kritik på besigtigelse på øerne sammen med repræsentant fra forsyningen, repræsentant for kommunens naturafdeling og repræsentanter for den afdeling, der skulle forestå rydningen. Det gav resultater. Øerne er i år ryddet helt som de skal, så dværgterne forhåbentligt indfinder sig igen. Jeg arbejder på, at øerne bliver reablerede, når miljøvurderingsrapporten er klar, og nye handlinger kan iværksættes.

Etablering af "naturobservatorium" på det nedlagte vandværk ved Tissøs sydvestlige hjørne.

Det er Naturpark Åmosens projekt. Desværre blev jeg ikke rettidigt inddraget i processen. Jeg deltog i en besigtigelse forud for landzonetilladelsen (kommunen, naturpark Åmosen, DN og DOF). Men der var åbenbart allerede lavet aftaler om placering af fugle udsigtspunktet, så det lykkedes mig ikke at påvirke placeringen. Det bliver placeret med kik mod øst ud til fuglørerne, men det havde været mere interessant at kunne se ned på strandengen og søen nedenfor grunden og ud mod de enge mod vest, som ellers ikke kan ses.

Kærby å helhedsplan

Projektet har til formål at: Minimere risikoen for oversvømmelse langs åen. Minimere risikoen for oversvømmelser i forbindelse med stormflod. Forbedring af miljøtilstanden i vandløb og omkringliggende natur. Reducere CO₂ og Kvælstofs udledningen til fjorden. Etablere ny rekreativ infrastruktur langs åen. Øge biodiversiteten. Sikre en fortsat byudvikling

DOF, DN og sportsfiskerne sidder i en følgegruppe og vi mødes fire gange om året. Det er et omfattende projekt, og vi søger især indflydelse på etableringen af de nye naturområder og biodiversiteten i forbindelse dermed.

Kattrup Vildnis

Projektet er blevet væsentligt formindsket arealmæssigt. Dermed undgås nogle af de elementer, der især var beboermodstand imod. F.eks. vil de offentlige gennemkørende veje nu ikke indgå i projektet, ligesom der ikke vil blive en spærring på øvre Halleby å. Der bliver højt hegn omkring "mellemområdet" på 250 hektar, og lave hegn flere andre steder.

Fredningsnævnet har inddraget os i en del sager igen i år:

1. Anlæg af ridebane i fredet område med besigtigelse - dispensation afslået
2. Øget belysning af radiomasterne på Gisseløre - ikke imødekommet
3. Dispensation til at anlægge en hovedråvandsledning (op ad fredet område) - dispensation givet
4. Ændring af skrænttrappe på Røsnæs - dispensation givet
5. Opstilling af solceller - sagen frafaldet, da de faldt udenfor fredningslinien
6. Ny vandboring på Nekselø - dispensation givet
7. Højvandssikring Tissø roklub - dispensation givet
8. Stendige Tissø roklub - ikke afgjort
9. Regnvandsbassin i Bjergsted bakker - dispensation givet

Klage over dræningsprojekt

I 2018 gav kommunen tilladelse til at Frihedslund Gods og Selchausdals Gods foretog regulering af mere end 1000 meter åbne afvandingsgrøfter samt anlæg af en ny vandløbsgravning i Lille Åmose. Projektet blev solgt som et naturforbedrende projekt. Det

blev imidlertid det modsatte, og vi har sammen med DN bedt kommunen om, at der handles på dette. Man må ikke forringe naturtilstanden i et Natura 2000 område. Kommunen har stadig ikke svaret, men dog på et grønt råds møde sagt, at det vil blive behandlet sammen med klima-lavbundsprojektet i Lille Åmose.

Møder i det grønne dialogforum:

På de tre afholdte møder har følgende været på dagsordenen:

1. Status for naturpleje, plejeplaner og kommunens § 3-arealer
2. Status for spildevandsrensningen i det åbne land
3. Vandløbsvedligeholdelse særlig med fokus på Tissø og Nedre Halleby Å
4. Orientering om målestationer og opmåling i Tissø og Nedre Halleby Å
5. Borgerworkshop om energi i det åbne land
6. Den grønne trepart

Ikke afgjorte klagesager:

1. Klagen mod fredningsnævnets tilladelse til udvidelse af antallet af overnatninger på spejdercentret på Nekselø i fuglenes yngletid, er stadig ikke afgjort.
2. Klagen mod tilladelsen til at genopføre et hus i fuglebeskyttelsesområdet på Tissøs østbred er ikke afgjort.

Beretning for 2024 fra DOF-Slagelse kommune

(v. Hans Skotte Møller og Jette Hallig)

Kontakt: hmsabah@hotmail.com ; mobil: 2093 5851

Generelt

DOF har i 2024 deltaget i to af de tre afholdte møder i Slagelse kommunes Naturforum ("Grønne Råd"). Samarbejdet i Naturforum fungerer godt, og det forventes, at det fortsætter i 2025.

Smålandsfarvandet

De centrale dele af Smålandsfarvandet blev som tidligere omtalt i 2021 udpeget som EU-Fuglebeskyttelsesområde. Dette var i høj grad medvirkende til, at firmaet European Energy A/S, der havde udviklet forslaget til foreslåede havmøllepark på Omø Stålgunde, i januar 2024 trak forslaget om havmølleparken tilbage.

I december foreslog miljøminister Magnus Heunicke, at hele Smålandsfarvandet blev udpeget som nationalpark. Hovedformålet med udpegningen skal være at fremme turismen i området. Det er uvist, om og hvordan fuglelivet får gavn af en sådan udpegning.

Havmiljøet omkring Stignæs – Agersø Sund – Smålandsfarvandet

Vandmiljøet og dets tilstand i Agersø Sund, omkring Stignæs og Omø var også i 2024 genstand for megen diskussion i de lokale medier. Årsagen til diskussionen er især fiskenes forsvinden fra området, og fra DOF har vi fremført nedgangen i Ederfuglenes reproduktion i den tidligere store koloni på Helleholm (sydøsthjørnet af Agersø), se årsberetningen for 2021.

Nye udviklinger i 2024 har været, at IWS (Industrial Water Solutions, som tidligere hed RGS) i juli oplyste, at de nu helt er ophørt med at importere spildevand fra Norge. Spildevandet fra de norske oliebefelter blev eksporteret til Danmark for at blive rensset/fortyndet, før det fra Stignæs blev ledt ud i Smålandsfarvandet tæt ved Agersø Sund og Omø Sund. I oktober oplyste Miljøstyrelsen, at den havde indgivet politianmeldelse mod IWS for overtrædelse af godkendelsesvilkårene for udledning af spildevand. Virksomheden renser fortsat spildevand fra andre virksomheder og anlæg.

Tude Å-naturgenopretningsprojektet nærmer sig fortsat langsomt sin afslutning

Naturgenopretningsprojektet for Tudeåens udløb i Storebælt, der tilbage i 2013 blev vedtaget af en enig kommunalbestyrelse, nærmer sig fortsat så småt sin afslutning, men der er stadig ingen beslutning om, hvornår anlægsarbejderne sættes i værk. DOF følger projektudviklingen og arbejder for, at der bliver sikret fredelige og færdselsfrie områder til gavn for vandfuglene.

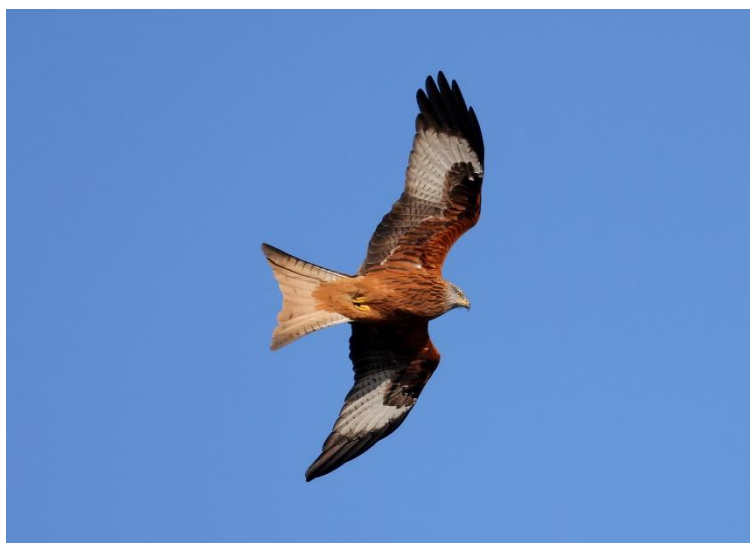
”Kruusesminde” med Lej Sø og på Lej Odde solgt til naturformål

Ejendommen Kruusesminde på 260 ha nord for Korsør blev i foråret købt af Slagelse kommune og Den Danske Naturfond i fællesskab. De nye ejeres investering på 57 mio.kr. skal forbedre naturindholdet, især ved, at 220 ha med marker omlægges til vild natur. Området omfatter også Lejsøen og Lej Odde, hvor der de sidste år bl.a. ved DOFs medvirken er sket en række forbedringer for fuglelivet, så ynglebestandene af bl.a. Dværgterne, Fjordterne og Klyder er steget, og ynglesuccessen er meget forbedret. Den sidste eller næstsidste bestand af Stor kobbersneppe i Øst-Danmark er her stabiliseret med 4 – 5 ynglepar.

Der planlægges en øget rekreativ anvendelse af området med nye faciliteter som vandrestier, shelter og fugletårn. Det er uvist, hvordan de nye ejere og brugere vil tage hensyn til fuglelivet, f.eks. ved regulering af rævebestanden, der er en latent trussel mod de mange kolonirugende ynglefugle.

Platforme til fodring af rovfugle

Opsætning af platforme til brug for fodring af rovfugle med trafikdræbt vildt er anbefalet af Naturforum i kommunen. Flere sjællandske kommuner med Faxe kommune i front vil gerne tage aktiviteten op, men afventer OK fra Fødevarestyrelsen. Der er ikke nyt i sagen.

Klager over lille skarvkoloni ved Musholm

De sidste redetræer i skarvkolonien ved Musholm blev i 2023 fældet af kommunen efter gentagne klager fra beboerne i det nye boligkvarter, der er opført tæt på kolonien. Klagerne fortsætter, da et mindre antal Skarver også i 2024 ynglede på stedet, nu tættere på jorden i kvasdynger og pilekrat.

Nyt storkasseprojekt i 2024

Naturforum har bevilget midler til fabrikation og opsætning af yderligere 90 rovfugle- og uglekasser i kommunen, der selv har lavet kasserne i douglasgran. Kasserne blev sidst på året fordelt gratis, og der var stor rift om dem fra alle dele af kommunen. Kommunens arborister har stået for ophængningen af kasserne også hos de nye, private kasseejere.

Fugleinfluenza m.v.

Fugleinfluenza har gennem 2022 og 2023 hærget over store områder i Europa, Nordamerika og Asien og mange især kolonirugende fugle er ramt, men også rovfugle, som spiser influenzasmittede fugle er omfattet. I kommunen blev der dog fundet færre døde ternere m.v. i yngletiden i 2023 og 2024 f.eks. på Sprogø sammenholdt med 2022, så epidemien er nu måske klinget af. Bestanden af Solsorte har også været ramt af en dødelig sygdoms-epidemi forårsaget af usutu-virussen, der overføres af stikmyg, og som i de senere år har bredt sig nordover i Europa. Den blev i 2024 bl.a. fundet i en død Solsort på Agersø.

Grøn trepart

Den politiske beslutning i 2024 om, som led i den grønne omstilling, at tage c. 400.000 ha landbrugsjord ud til andre formål, vil i de kommende år give muligheder for at genskabe levesteder for mange fuglearter. Kommunerne vil få en nøglerolle i processen, og DOF bør her kunne deltage i diskussionerne om, hvor og hvor hvilke arealer, der skal indgå. Måltallene omfatter 250.000 ha til skovrejsning og 140.000 ha lavbundsarealer til genskabte vådområder m.v.

Slagelse Kommunes aktive for DOF Vestsjælland i råd og kommunale grupper.

Kontakt: jette.hallig@gmail.com ; mobil: 2067 5850

Brugerråd for Nordskoven

Jette Hallig har siddet med i brugerrådet til etablering af Nordskoven i den nordlige del af Slagelse mellem Havrebjerg og Slagelse Vest, og det omringer nu Slagstrup. Områdets 139 hektar har fået 6 vandhuller, og der er plantet 130.000 træer på 40-50 cm i 2024. Der har været ønske om et system af stier, som kan sikre cyklister og fodgængere mellem Slagelse by og Kalundborgvej. Den multifunktionelle jordfordeling og opkøb af landbrugsjord er nået langt. Højbjergvej 5, tæt på Stenager, får sheltere, der opstilles toilet, der vil – når opkøb af jord er kommet i stand - foretages en genslyngning af Gudum Å over ca. 2 km, og nogle drænrør er blevet taget op ved Lille Valby, hvor der nu løber en å. Naturstyrelsens Sandby Larsen har styret projektet i samarbejde med Slagelse kommune.

Vi arbejder på gode forhold for agerlandets fugle, fine forhold for både rovfugle og småfugle. Der er sået engblomster på et stykke, som vil vise sit værd de kommende år. Dele af området afgræsses af får. Det er tilsigtet, at borgerne får et naturområde til rekreative aktiviteter

Slagelse kommunes vandsynsråd

Rådet består af kommunalpolitikere, vandløbsteamet fra rådhuset, interessegrupper fra grønne organisationer samt lodsejere, som har jord ved de åer og vandløb, som ligger i kommunen.

Vandsynsrådet i Slagelse har været samlet i december 2024, og her var fokus på mængden af regnvand, der løber især ved Stop39 og ved støjvolden nær Byskovvej. Udledningen af dårligt rensset spildevand til blandt andet Skovsø-Gudum Å er høj, og der foregår ikke tilstrækkelig rensning for skadelige stoffer, inden vandet løber ud i å-systemet.

Slagelses Lystfiskerforening har en gruppe, som hjælper fiskene med at overleve. De meddeler ved mødet dette: Udsætning af Smolt er stoppet, der udsættes kun ret store fisk omkring udløbet af Tude Å i Storebælt, hvilket må betragtes som en hav-udgave af put-

and-take-fiskeri. Årsagen har været, at fugle åd de fleste, og kun ganske få endte med at blive klare til at gyde selv.

Andet arbejde omhandler udlæg af sten og grus i vandløb, og kontrol med fisk og dyr. Kontrol med temperaturforhold og vandstand foregår på de overløbsbassiner, som kommunen har skabt. Her kan det være svært for fuglene at yngle, hvis deres reder bliver oversvømmet. Etablering af højvandslukke og andre beskyttelser, når der er ekstreme hændelser med højvande, er sat i gang, men det koster mange penge. Det er målet, at vandkvaliteten forbedres, at flere fisk overlever, og at naturen får hjælp.

Naturstyrelsen har givet lov til forsøg med plantning af ålegræs 3 steder omkring Sprogø. Tude Å-projektet med etablering af pumper og højvandslukke på Tjokholm-dæmningen, broer over åen og udbygning af diger og grøfter er stadig i gang. Mængden af fisk i Slagelse kommunes åer er ringe, og der er risiko for forgiftning af faunaen i åen, der kommer fra organisk materiale. Ændringerne vil lægge enge under vand og forandre saltkoncentrationen. Det vil give mulighed for nogle arter af fugle og padder, der er fåtallige i dag. Målet er at mindske udledning af næringsstoffer i havet.

Naturpolitisk Udvalg i 2025.

Kommunerepræsentanterne fortsætter ufortrødent ind i 2025 med at beskytte eksisterende naturværdier og økosystemer mod forringelser, samt til at genoprette og udvide ødelagte eller reducerede naturområder.

Naturpolitisk Udvalg er bevidst om at samarbejde med andre grønne organisationer for at kunne bevare og styrke den fælles sag, det er at sikre en velfungerende natur og økosystem for vores efterkommere.

Friluftsrådet Nordvestsjælland (v. Jette Reeh)

Her sidder som DOF kredsrepræsentanter fra Odsherred Peter Løn Sørensen, fra Holbæk Allan Nielsen og fra Kalundborg Jette Reeh

Årsmødet i 2024 blev afholdt på Nørre Asmindrup Friskole, og temaet for mødet var funding, fællesskaber og frivillighed. Referat kan læses her: <https://friluftsradet.dk/om-os/lokale-friluftsraad/friluftsradet-nordvestsjælland>. Der blev valgt 4 personer til bestyrelsen.

Sommermødet blev afholdt 18. august på KYSTLIV i Holbæk. Temaet var det fantastiske liv omkring Holbæk fjord og Isefjorden. Her var der tre oplægsholdere, og en af dem var Morten Jensen, DOF VSJ, som fortalte om, hvilke fantastiske fugle vi møder, når vi færdes på og omkring fjordene.

Der er indkaldt til årsmøde d. 22. marts 2025 på Fugledegård. Man mangler kandidater til bestyrelsen

Friluftsrådet Sydvestsjælland (v. Rolf Lehrmann - sekretær i Friluftsrådet Sydvestsjælland, indvalgt som medlem af DOF Vestsjælland, pt. ikke medlem af NPU)

Bestyrelsen i Friluftsrådet Sydvestsjælland er en velfungerende lokal afdeling af Friluftsrådet og består af en repræsentant for hver af de 3 kommuner i området (Slagelse, Sorø, Næstved), en formand og en sekretær.

Generelt arbejder bestyrelsen og dens nedsatte temagrupper for friluftslivet helt generelt gennem arbejdet med kommunerne omkring planer, adgangsforhold og etablering og vedligehold af stier.

Derudover har bestyrelsen høringsret omkring uddeling af udlodningsmidler til foreninger i området. Desværre ser vi meget få ansøgninger fra medlemsforeningerne i de 3 kommuner. Som repræsentant i bestyrelsen kan jeg kun opfordre til, at man søger udlodningsmidler via Friluftsrådet. Det behøver ikke at være store forkromede projekter eller ansøgninger udfyldt af advokater.

Se [her](#), hvordan du søger.

Generelt har Friluftsrådet svært ved at definere, hvad det er, afdelingerne skal beskæftige sig med, så det er godt, at deltagerne i afdelingernes arbejde er rigtig gode til at dele ud af deres erfaringer, både de gode og de mindre gode i forhold til friluftslivet. Friluftsliv er altid en balancegang mellem benyttelse og beskyttelse, det synes jeg at foreningen og de lokale er gode til at håndtere.

Friluftsrådet Sydvestsjælland arbejder sammen med DN Sorø, Naturpark Åmosen, Stenlille lokalråd, Sorø Kommune og Den Danske Naturfond om at få etableret et Naturrum i Maglebjerghytten, som ligger på kanten af Åmosen, midt i naturfondens nyerehvervelse i Åmosen, Maglebjerg Mose. Området er nu blevet hegnet og nogle store og hyggelige skotske højlandskvæg sørger for naturplejen. Men åbningen af naturrummet er mere problematisk, idet det kræver accept fra naboerne. Det sidste arbejdes der dog på.

Generalforsamlingen i Friluftsrådet Sydvestsjælland 2023-2024 drejede sig om muligt friluftsliv i de efterbehandlede råstofgrave i region Sjælland. Der er allerede nu store arealer, som vil kunne erhverves til små penge af fonde, kommuner og naturstyrelsen, når de står som færdiggravede og efterbehandlet. Det er derfor nu, at der skal etableres projekter for at få gjort områderne til rekreative områder til gavn for flora, fauna og mennesker, så de ikke, som tidligere, enten ligger hen som affaldspladser eller bliver efterbehandlet til landbrugsarealer. Arbejdet med realisering af disse idéer er kommet rigtig godt i gang, men vejen til realisering er fortsat meget lang.

Generalforsamlingen i Friluftsrådet Sydvestsjælland 2024-2025 bliver afholdt lørdag d. 29. marts 2025 fra kl. 13:30. Mødestedet er P-pladsen Drejet på Enø, hvorfra der er ca. 1200 m til Enø-lejren, som er omdrejningspunktet for selve mødet.

En af Friluftsrådets opgaver er at sikre, at eksisterende adgangsveje ikke blokeres ved skiltning eller fysisk afspærring, som f.eks. denne afspærring på toppen af Rytterbjerget ved nordenden af Tystrup Sø.

Efterfølgende har Naturstyrelsen erkendt, at det var en fejl at hegningen blev gennemført, før der blev opsat låge på stedet. Lågen skulle angiveligt være opsat efterfølgende.

Der er indtil flere af DOF's punkttællinger, som fremover vil kunne vise, om der vil komme flere fugle på området, når det ændrer karakter i forbindelse med Naturstyrelsens rewildingprojekt på stedet.

Status Isfugleprojekt 2024

Isfuglekassen i Tamosen, Suserup Overdrev, Naturstyrelsens område

(v. Henrik Baark og Kirsten Laursen, Brugergruppen ved Suserupgård/Suserup Overdrev)

Det meste af 2024 har isfuglekassen været omringet af vand. De sidste 2 år er der kommet rekordmængder regn i Danmark.

Til trods for dette, så har kassen bevaret sin opret/lodrette position og med forsiden vendt op mod fugleskjulelet som tidligere (se foto).

I perioder er de tre tørvegrave én stor sø.

De gange, vi har tilset og renoveret kassen ude på øen, har været i november måned. Dette er ikke længere muligt på grund af de store regnmængder.

Oprindeligt blev kassen sat op på en lille ø.

Høje vækster omkranser og tildækker isfuglekassen, når vandstanden er lav i mosen.

Den 1. marts 2008 blev kassen sat op, så den har snart stået der i 17 år. Det er ret imponerende efter alle de udfordringer med vind og vejr, som den har været udsat for igennem årene.

Isfuglen ses jævnligt i Tamosen – tæt på kassen.

Nu tilser vi kassen med jævne mellemrum oppe fra fugleskjulet. Vi har ikke mulighed for at komme ud til kassen på grund af de ovennævnte omstændigheder.

To plancher hænger fint i fugleskjulet og informerer fyldestgørende om Isfugleprojektet.

Vi krydser fingre for fremtiden - at den holder skansen og forbliver på sin plads i mosen.

Med venlig hilsen

Kirsten Laursen & Henrik Baark

Isfuglekassen januar 2025.

Slutteligt - et mindeværdigt arrangement - Nattergaleturen på Flommen på Fuglenes Dag

Nattergaleturen d. 26. maj 2024 fra kl. 03:30-06:00 blev en meget fin tur i pragtfuldt vejr, startende med en flot lysende fuldmåne over Flommen, hvor den enlige nattergal underholdt med sin sang.

Det er første gang siden starten på turene, at der kun har været en enkelt nattergal på Flommen, og det bekræfter desværre den tendens, der er, med at antallet af nattergale, som returnerer fra vinteropholdet i Afrika, mindskes med ca. 5% hvert år, et resultat som Dansk Ornitologisk Forenings årlige punkttællinger viser. Hvad årsagen til tilbagegangen er, kan vi kun gisne om, men mangel på føde undervejs på den lange tur kan være en af årsagerne.

Men bortset fra det triste, med kun en enkelt nattergal som sang, så bød de andre sangere sig rigtig til. Solsortene var stået tidligt op i det gode vejr og blev akkompagneret af sangdroslen med dens mange gentagelser. Det lykkedes en anden fugl at gøre os

forvirrede med sin afvekslende sang, men kærsangeren var alligevel umiskendelig med sine mange strofer, hugget fra andre fugles sang.

Også gøgen var tidligt oppe. Det kræver sin gøg at finde sine værtsfamiliers reder og slå til på det rigtige tidspunkt, så værtsfamilierne opfodrer gøgens unger på bekostning af deres egne. Det gør gøgen ikke for at snyde eller snylte, men fordi 100.000-vis af år med udvælgelse har ført gøgen den vej.

En af deltagerne på turen, Carl Johan Corneliussen, er ekspert i at spotte overflyvende skovsnepper og pludselig kom sådan en da også flyvende over hovedet på os. Jeg tror at de fleste fik set et glimt. Man kan med fordel deltage i Carl Johans guidede ture, hvor man kan se og høre skovsnepperne, når de følger deres lange ruter langs de levende hegn. Fra næste år overtager Carl Johan Corneliussen nattergaleturene på Flommen, idet Rolf Lehrmann takker af efter at have guidet turene i over 30 år. Synet og hørelsen er ikke længere optimal for at høre og spotte fuglene.

Man kan i øvrigt læse mere om nattergaleturene ved at trykke [her](#)

Deltagerne fulgte den slagne vej gennem Sorø Sønderskov og nåede frem til Runde Mose, hvor turens eneste rast er, og hvor kaffen kan komme frem. Billedet viser de mange deltagere på Rolf Lehrmanns sidste tur som guide d. 26. maj 2024. Her ved rastet ved Runde Mose. Carl Johan ses i øvrigt helt til højre på billedet.

Efter rastet begav deltagerne sig retur mod Sorø By, henover Flomengen, hvor politikere ønskede en omfartsvej omkring byen, en plan som blev bremset af en frivillig fredning i et samarbejde mellem Stiftelsen Sorø Akademi og DN Sorø, som det dog tog i alt 17 år at få igennem.

Ved afslutningen, under den Kaukasiske Vingevalnød, takkede Rolf Lehrmann og deltagerne på turen hinanden for mange års gode, tidlige morgenture og Carl Johan Corneliussen lovede at være klar til at tage over til næste år, dvs. søndag d. 25. maj 2025 kl. 03:30.

Rolf takkede også arrangørerne, DN Sorø og DOF Vestsjælland for samarbejdet gennem de i alt 60 år, som turene er blevet afholdt. Kun 1 eneste gang er turen blevet aflyst og det var pga. styrtregn.

Et par af deltagerne, Allan Øster Steensen og Ulla Andreasen havde taget turen fra Skælskør og overrakte en lille erkendtlighed til Rolf.

**Med mange hilsner
Dansk Ornitologisk Forening, Lokalforening Vestsjælland
Februar 2025**

